

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 70 Lei
Pe 6 luni . . . 35 Lei
Pe 3 luni . . . 18 Lei

Numărul 1.50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se scotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Sinodul dela Gherla.

— Câteva reflexii pe marginea hotărîrilor lui. —

(=) Deschis printr-o frumoasă cuvântare a Preasfințitului Dr. Iuliu Hossu, pe care sperăm s'o putem da întreagă în numărul viitor, Sinodul eparhial dela Gherla, ținut săptămâna trecută, în 12 Aprilie, este o nouă pagină a străduințelor spre mai bine ale bisericii noastre. Animați de cele mai bune sentimente față de episcopul, care a înțeles că e bine să stea cât mai des de vorbă cu reprezentanții clerului său, cei aproape 100 de membrii ai Sinodului, au dovedit, prin feliul cum au știut să se achite de însărcinarea primită, că interesele bisericii noastre prin nimic nu sunt servite mai bine decât prin atari întruniri, cari sunt adevărate izvoare de noi puteri pentru toți. Pildă vrednică de-a fi imitată în toate părțile provinciei noastre bisericești!

Afară de câteva chestiuni mai mărunte de interes local (ca chestiunea stolarelor, arondarea nouă a protopopiatelor ș. a.), Sinodul a adus la ordinea zilei și problemele mari și vitale ale bisericii noastre, ca chestiunea școlară, autonomia, sprijinirea presei sănătoase și intensificarea apostolatului. În chip firesc Sinodul s'a ocupat apoi și de chestiunile materiale ale dotației preoțești și — pare-că chiar cu mai mult interes — de aranjarea mulțumitoare a situației văduvelor și orfanilor de preoți.

În chestiunea școlară Sinodul a rămas într-o credincios punctului său de vedere din 1921, pronunțându-se pentru păstrarea școlilor confesionale și solicitând în scopul acestuia sprijinul statului, care are obligamentul moral să dea bisericii tot ajutorul la această operă sau adevărat patriotică. Și dacă unul din hotărîrile luate în cauză enunță de nou, că „biserica este în drept să aștepte dela stat ajutoare pentru susținerea școlilor sale“, ar fi timpul să înțeleagă în sfârșit și guvernul, că acest drept e bine și în interesul țării să fie respectat. Câteva hotărîri referitoare la atitudinea bisericii în caz de nerespectare a acestui drept, dintre cari relevăm aceea, că în cazurile de stațificare forțată „averea școlii va rămânea proprietatea bisericii“, întregesc cuminte punctul de vedere corect al Sinodului față de cauzele școlare.

Chestiunea autonomiei n'a fost discutată în amănunte, fiindcă, se vede, proiectul ce s'a pregătit la Blaj n'a ieșit încă din sfatul prealabil al cunoscutei comisii de trei, dar fixarea punctelor principale, între cari cu deosebire aceea a participării elementului laic la toate chestiunile, asupra cărora constituția bisericii permite o ingerință a lor, precum și accentuarea urgenței ce trebuie să se depună întru rezolvirea acestei probleme, sunt hotărîri cari vedem, că Sinodul și-a dat seamă, în deplină măsură, de importanța chestiunii.

Mult onorează Sinodul gherlan și atitu-

dinea arătată față de *presa creștină*, socotită ca una din cele mai vitale probleme ale bisericii noastre. Angajamentul luat cu multă însuflețire de-a abona și de-a sprijini, prin câștigarea de noi abonamente, gazetele pe cari le avem, dar mai ales acela, de-a semna obligator câte 10 acțiuni la societatea de editură „Sf. Unire“, înseamnă că această latură a vieții noastre bisericești este apreciată la justa ei valoare, oferindu-ne cele mai mângâitoare perspective pentru viitor.

Nu mai puțin importante sunt însă și hotărîrile cari privesc *intensificarea apostolatului*. Discuțiile animate și la înălțime, cari s'au încins în jurul acestei probleme, au dovedit un interes deosebit al Sinodului pentru trezirea unui nou spirit de viață, asigurat prin un îndoit zel apostolic. Și dacă ne gândim, că hotărîrile aduse în această materie sunt ținute în spiritul celor mai moderne principii de pastorație (continuitatea educației religioase, mișcarea misionară și reuniunistică, pastorația individuală, grija de servitori, ucenici ș. a.) trebuie să spunem că dacă va ajuta Dumnezeu — dupăcum avem bune temeuri să sperăm —, ca cele hotărîte să nu rămână literă moartă, consolidarea bisericii noastre din părțile acelea este pe cea mai bună cale a realizării.

Lucrul acesta s'a accentuat cu deosebire în cuvintele de încheiere a Sinodului spuse de părintele episcop, și fiindcă îndemnul său au fost mereu subliniate de aplauzele părinților sinodali, ne place să credem, că în această puternică eparhie a bisericii noastre a pătruns prin acest Sinod o bună parte din „aluatul cel nou“, care va dospa frământătura întreagă.

Mai este însă un lucru. Cele făcute la acest Sinod le socotim a fi bine făcute, dar constatăm, cu regret, că din hotărîrile lui lipsește ceva, ce nu ar fi fost iertat să lipsească. E vorba de situația umilitoare ceni-s'a creat prin noua Constituție a țării, împotriva căreia Sinodul trebuia să ridice *un energic protest*, ca o dovadă, că biserica noastră, deși înfrântă la moment printr'un supărător concurs de împrejurări nefavorabile, nu înțelege să se rezigneze, împacându-se cu situația dată, ci va căuta — și bun e Domnul, va și găsi — mijloacele pentru a se schimba această stare de lucruri. Sinodul gherlan a fost după votarea Constituției, prima adunare mai însemnată de preoți și de aceea avea cel mai bun prilej să înscrie, în analele bisericii noastre, cel dintâiu, o mândră pagină de demnitate pe terenul apărării drepturilor noastre sfinte, la cari nu putem renunța niciodată și pentru nici un cuvânt.

Dar dacă Gherla — desigur nu pentru că ar simți altfel — a scăpat acest prilej, se vor găsi, fără îndoială, aiurea, și chiar și acolo alte prilejuri, cari nu vor mai putea să fie scăpate.

Intensificarea apostolatului. Între hotărîrile Sinodului dela Gherla, de care ne ocupăm principal în fruntea acestui număr, sunt și cele referitoare la mijloacele menite să creeze o nouă viață în organismul bisericii noastre. Ele sunt de cea mai mare importanță și fiindcă din ele poate profita întreaga provincie, găsim că e bine să le dăm aici în întregime.

Sunt următoarele: 1. Se vor îndemna tinerii pii și talentați să îmbrățișeze cariera preoțească. 2. Clerul tinăr va avea 8 clase liceale, bacalaureat și 4 ani de studii academice. 3. Preoțimea să se distingă prin viață exemplară, zel, blândețe și cumpăt. 4. Progresul preoției se va realiza prin rugăciune, viață morală, meditațiune, mărturisire deasă, cultul euharistic și marian, exerciții spirituale. 5. Se va crea societatea „Preoți adoratori“. 6. Se va face catehizare sistematică în școli. 7. Se va scoate un manual de pedagogie și metodică cu pilde pentru instrucția catehetică. 8. Se vor folosi și alte mijloace de educație religioasă (reuniuni mariane, antialcoholice, de cetire ș. a.). 9. Se va cultiva devoțiunea euharistică, venerațiunea specială a sfinților. Se vor folosi indulgențele și se vor ținea deschise bisericile. 10. Se vor înființa reuniunile „Sf. Pavel“, a sf. altar, mariană și a tinerimei, cu o revistă pentru tinerii liceani. 11. Se va face păstorirea bună a tinerimei universitare. 12. Se vor griji sufletele soldaților din cazarme. 13. Se vor cerceta săptămânal parohiile vacante și filiile. 14. Se vor înființa misiunile populare cu principii bune de pastorație nouă. 15. Se va realiza pastorația individuală prin cercetarea credincioșilor la casele lor. 16. Se va controla buna pastorație a servitorimii. 17. Se va purta grija sufletească a învățăcelilor dela meserii. 18. Se va face asociația calfelor pe bază creștină. 19. Se va purta deosebită grijă de pastorația muncitorimii industriale și a tuturor categoriilor de profesioni de prin orașe. Aci se va restabili situația socială a muncitorului cu deplină demnitate de om; se va predica și acestuia evanghelia mântuirii; se va desproletariza prin ajungerea la proprietate; se va sprijini în tendința sa de organizare. 20. Se va purta lupta defensivă față cu propaganda pocăită. 21. Se va cultiva conștiința creștinească a maselor. 22. Se vor închide cărciumele și oficiile publice în Dumineci și sărbători.

O idee bizară. În numerii 78—82 ai ziarului „Patria“ din Cluj s'a publicat săptămâna trecută o serie de articole despre „Necesitatea unei revizuri radicale a situației confesiunilor din Transilvania“. Autorul lor, d. Onisifor Ghibu, profesor universitar, cere în ele ca „Statul român să intervie de urgență pentru . . . o nouă distribuție a rolurilor și a bunurilor“. După reforma agrară și improprietărea țărănilor, trebuie să urmeze — așa spune d. Ghibu — „reforma bisericească prin improprietărea religioasă dreaptă a creștinilor

și în prima linie a celor mulți și nedreptățiți de veacuri. Și pentru ca lucrurile să nu rămână prea mult în domeniul teoriei abstracte, autorul trece imediat la realitate, cerând autorităților (articolele se adresează ministerului de culte, eparhiei ortodoxe a Clujului și Senatului universitar de acolo!), „să ia numai decât măsură pentru ca, deocamdată, să fie dată în folosința creștinilor ortodocși din Cluj biserica sf. arhanghel Mihail (din piață) și biserica universității“.

Într-o vreme deci, când Sinodul eparhial din Cluj se frământă cu problema edificării noii catedrale pentru care abia a putut aduna până acum a treia parte a cheltuielilor, d. Ghibu le ofere de-a gata, și încă pe sfântă dreptate, nici nu una, ci deodată două biserici. Și iată de unde scoate d. Ghibu, că lucrul acesta — nu numai la Clujul de care se ocupă, ci desigur și în toate celelalte locuri — s'ar putea face cu cea mai deplină „dreptate“. Bisericile la cari se gândește, și cu deosebire biserica monumentală din piața Clujului, n'a fost totdeauna a catolicilor. Istoria ei, de care se ocupă cu multe amănunte, ne arată că stăpânirea asupra ei a atârnat pe vremuri dela bunul plac al Principilor, al puterii lumești. La fel ar trebui deci să se porceadă și azi: Statul este stăpân, ba, mai mult, are chiar datoria de-a revizui o situație „privilegiată“ a unor confesiuni, cari nu mai reprezintă concepția religioasă a mulțimii, a elementului susținător de țară.

Logica este impecabilă în acest mers al ideilor din articolele dlui Ghibu și dacă ar mai stăpâni și azi principiul cuprins în fraza cunoscută „Cuius regio, illius religio“, desigur că dsa ar avea deplină dreptate. Dar azi, după războiul mondial și după tratatele lui de pace, ni-se pare deadreptul bizar a mai ridica această chestiune în forma, în care a făcut-o d. Ghibu. Motivele invocate pentru biserica universității sunt și de alt ordin, pentru cari această biserică ar putea fi eventual trecută și azi în serviciul universității, dar cea din piața Clujului și atâtea alte biserici din alte piețe ale altor orașe nu pot fi luate, după părerea noastră, pe seama Românilor decât pe o singură cale: *aceea de a intra pe calea sa în sinul confesiunii care stăpânește respectiva biserică*.

Și dacă d. Ghibu „dorește din toată inima — cum o spune la sfârșitul articolelor sale — *reluarea raporturilor noastre de frățietate întru Hristos cu întreaga biserică apuseană, așa cum a fost înainte de marea Schismă dela 1054*“, îl salutăm cu drag pe acest teren, dorindu-i cele mai frumoase rezultate. Reluând neamul nostru, desigur numai „pe bază de dreptate“ legăturile dinainte de 1054 cu biserica apuseană, monumentul de artă din piața Clujului va trece și el în stăpânirea Românilor.

Altfel, nu se va face, pentru că ceace s'a putut la 1700, ori înainte de aceea, nu se mai poate în zilele noastre, nici chiar de dragul unui ortodoxism „dominant“ și „național“.

„Al vostru al tuturor...“

Alătura de chipul său, Preasfințitul Nicolae al Sibiului ne-a trimis de sfintele Paști și pastorală sa de serbătoare, care se termină cu salutarea: „Al vostru al tuturor de tot binele voitor“, îndesându-ne cu blagoslovenia, și cât nu-i mai încapă în mâni. „Al tuturor“, adecă și al nostru al greco-catolicilor, și nouă ne vrea tot binele.

Dar partea principală a darului de Paști care ne-a venit, cu adrese tipărite, prin „Telegraful Român“ dela Sibiul, nu este chipul bine păstrat al Neodihniei Sale preasfințite, nici chiar cuvântul său arhipăstoresc, ci „me-

morabila“ sa cuvântare din Senat asupra regimului cultelor din noua Constituție a țării. Neavând norocul colegului său dela București de-a i-se ațișa discursul sfărăitor în țara întreagă, a crezut că e bine să ni-l trimită măcar nouă, preoțimei unite dela sate.

În fraze ticluite cu grije, cum este întreaga sa făură, Preasfințitul Sibiului a ținut să ne spună și nouă convingerea, sa că „poporul român are firea de-a fi numai ortodox, și astfel biserica noastră unită este o operă artificială, care nu va dăinui“. Când am ajuns la această parte a vorbirii sale, am înțeles, numai decât de ce ni-s'a trimis și nouă „T. R.“, ca adecă în răgazul ce ni-l îmbie sf. sărbători să avem prilej a ne pătrunde și noi de puterea argumentării „irezistibile“ și apoi să ne neunim și noi cu sfânta sa ortodoxie. „Dacă aș putea — ne-o spune cu un pathos răsufat — aș concentra în mine toată iubirea înaintașilor mei, pentruca cu aceasta căldură a iubirii de mamă a întregului popor românesc, care a fost biserica noastră, să Vă îmbrățișez și să Vă strâng la inima mea“.

Nici nu stă de vorbă la tema, că ce foloase ar fi tras poporul nostru, dacă ar fi primit catolicismul, fiindcă o astfel de trecere ar fi fost din capul locului o imposibilitate. Argumentele urmează în vâltoare: „Oameni singuratici pot să se renege, pot să se lapede de trecutul lor, de limba și de obiceiurile lor, pot să-și renege sufletul lor; un popor însă nu se reneagă pe sine; poporul românesc nu-l vom pune nici când în cazul unei astfel de imposibilități morale, pe care n'a fost capabil să o săvârșească nici un popor pe lume, *renegând credințele sufletului său, sau mormintele părinților săi, cari sunt legate de glia pe care ne-am desfășurat în durere viața noastră pe acest pământ*“.

Vorbe pe cât de goale pe atât de sunătoare, cari nu puteau să nu fie aplaudate. Dar să căutăm adevărul curat în acest vraf de vorbe, după ce ni-s'a liniștit timpana de armonioasele lor vibrări.

Adecă nici să nu negândim la aceea, că poporul nostru ar fi putut trece la o altă credință (catolicism), căci această imposibilitate n'a fost capabil să o săvârșească nici un popor pe lume. Cu alte cuvinte, de când a lăsat Dumnezeu popoarele în lume, au urmat aceeaș credință, fără să și-o fi schimbat vreodată! Amestecă aici, ca să fie mai cu ifos cuvintele ca „trecutul lor, limba, obiceiurile“, parecă noi când ne-am unit cu Roma, ne-am lăpădat limba și obiceiurile! Or, ființa noastră a greco-catolicilor e dovada cea mai grăitoare împotriva gândirilor negândite din aceste vorbe de clacă.

După Dumnilor cel mai mare merit al bisericii ortodoxe e, că a păstrat sufletul poporului dealungul veacurilor. Aceasta însă e o frază goală, ca și altele de felul ei.

Nu biserica ortodoxă a păstrat sufletul neamului nostru, ci invers: *sufletul poporului român fiind dela fire conservator, a păstrat obiceiurile impuse de biserica ortodoxă*. Un popor, cu cât e mai înapoiat în cultură, cu atâta e mai conservator, cu atâta ține mai mult la obiceiurile moștenite dela părinți, — fie bune, fie rele —, cari constituie averea lui sufletească; și fiindcă li lipsește puțința de-a aprofunda și de a se ocupa cu lucruri abstracte, privește cu neîncredere la altă religie. Poporul nostru, când zice „legea noastră“ înțelege complexitatea practicelor religioase, ca: posturile, sărbătorile, ceremoniile bisericesti, crucea dela dreapta la stânga ș. a. Dar toate acestea și noi le avem întocmai ca ortodocșii, deci religia gr.-cat. e cel puțin tot așa de firească pentru sufletul poporului român, ca și cea ortodoxă.

Ori doară, crede Preasfinția Sa, că vreunul din cele patru puncte e potrivit firii poporului român? Dar, punctele acestea sunt chestii teologice atât de subtile, încât oricine va trebui să admită, că poporul nostru din capul locului nu se ocupă de ele.

Va răspunde însă cineva: „Papismul“ e contrar firii Românului. Da, răspund eu, e contrar firii Românului papismul prezentat de urfanarioșilor, ca unul ce-ți strică posturile, îți schimbă sărbătorile, te silește să-ți faci cruce întors, îți iea iconostasul dela biserică, și-ți face slujba în limbă străină un popă ras de tot, de gândești că-i muieră, și vârf la toate pune „botezul cu mătăuz din păr de porc“. Cu astfel de minciuni, sigur că poți deștepta în poporul credul, ce nu-ți poate controla spusese, ură inversunată și fanaticism în contra celorce „vreau să-ți strice legea“ așa, că mai iute își va da cojocul din spate, decât să se lapede de legea lui strămoșească, argument la care Preasfinția Sa se provoacă ca la ceva zdrobitor.

Cum s'a făcut unirea noastră cu Roma? Să-i răspundem Preasfinției Sale și la această întrebare. S'a făcut cu însuflețire, fiindcă făptuitorii ei au văzut favorurile nespuse ce li-se puneau în perspectivă prin unire, fără să li-se ceară nimic, și chiar nimic din acelea, la cari țineau ei cu tărie. Însuflețirea lor însă era potolită de-o nedumerire: Nu înțelegeau, în simplitatea lor, cum ne va lăsa Papa să ne ținem noi „legea“, lui și cu toate acestea să fim socotiți ca uniți cu El.

Erau bănuitori, să nu li-se întindă vreocursă, așa cum e bănuitor oricare țaran al nostru. Iată dar, că tocmai din această unire se vede că papismul ca atare, înțeles bine, nu-i contrar firii poporului nostru, căci făptuitorii unirii primiau bucuroși de cap al bisericii pe Papa, în contra căruia n'aveau nimic pe suflet, „numai legea noastră, slujba bisericii, liturghia și posturile să stea pe loc și vlădica nostru Athanasie să fie în scaun“, și nu vină în locul lui unul de cei rași la față.

Dacă cei însărcinați de Papa să-i atragă pe Români la catolicism ar fi fost tot așa de iscusiți ca urzitorii unirii din 1700, dacă le-ar fi spus răspicat, că le lasă „legea“ neatinsă, atunci unirea s'ar fi făcut cu multă ușurință, așa că nici Bucov n'ar fi trebuit să-și întrebunțeze tunurile, nici persecuțiile de pe vremea lui Ludovic n'ar fi trebuit să se facă și nici țaranul acela, la care Preasfinția Sa se provoacă cu predilecție, n'ar fi trebuit să-și îmbie cojocul din spate, în schimbul „legii strămoșești“, căci ar fi văzut, că nimeni n'are de gând să-clătească din ea.

S'au făcut, ce-i drept, și silnicii din partea autorităților politice și militare, cari n'au fost chemate să se amestece în afaceri religioase dar prin faptul acesta nu poți dovedi chiar nimic.

Pentru noi întrebarea principală este: Care credință e adevărată? Căci, dacă știm — și aici nu încapă nici o discuție —, că credința catolică e adevărată, atunci știm totodată că adevărului trebuie să se conformeze spiritul oricărui popor și mai știm, că trebuie să ținem la credința cea adevărată cu tărie, fără considerare la aceea, că înaintașii mei prin ce mijloace m'au adus la ea, sau că ce trebuie să sufer azi din partea dușmanilor catolicismului. Unde mai punem apoi faptul, că biserica noastră a deșteptat în popor conștiința de neam și mândria originii sale romane, precum și avântul spre cultură! Ea a încopiat poporul nostru de neamurile Apusului, și cu deosebire de neamurile latine, un lucru care nicidecum nu va putea fi prețuit de ajuns. — Dar de această Preasfințitul Nicolae nu pomenește nimic. În schimb, drept dovezi, stă înainte cu niște so-

fisticării, a căror falsitate se cunoaște de departe. Nu vrea să citească la lumina istoriei, ci să acată de jocul unui țaran ignorant, ca din acela să cunoască spiritul întregului neam românesc. . .

Ne vei ierta deci I. Preasfințite, dacă cu toate aplauzele din Senat, mintea noastră nu găsește în tot discursul DVoastră nici cel mai mic temei de adevăr, pe care cu bună credință ați putea sprijini îndemnul provocător de-a ne lăpăda de Roma papală. Te rugăm deci să Te potolești și să nu mai agiți această chestiune, fiind deplin încredințat, că de „nu ți-se vor odihni oasele“ până nu ne vei vedea trecuți la ortodoxia fanariotă, nu vei avea odihnă în veci.

Și, vezi, noi nu suntem atât de răi, să-ți dorim lucrul acesta. Am vrea, dimpotrivă, să ai odihnă mai multă și aici pe pământ.

Un preot dela sate.

Revistă bisericească.

Preasfințitul Iuliu al Gherlei anunță clerul său, prin ultimul număr (15 Aprilie) al „Curierului creștin“, că în zilele de 9—25 Maiu va face o nouă vizitație canonică. Incepând cu Lona și Bonțida și sfârșind cu parohia Drag, se vor vizita de astădată cu totul 37 de parohii, fixându-se pentru ziua de 20 Maiu și o sfințire de biserică la Borșa.

Din activitatea foarte laudabilă a Reuniunii de misiuni din Lugoj mai încreștăm următoarele misiuni populare ținute în timpul din urmă: Clopotiva (9—12 Martie), unde au predicat Păr. Dr. N. Brinzeu și Dr. I. Marianescu; Ponor (9—12 Martie), unde cuvântul Domnului a fost propovăduit de păr. Ienea și V. Paveloni; Bârcea mare (23—6 Martie), unde misiunile au fost conduse din partea păr. Gh. Muntean și A. Migia. — Pretutindeni ele au avut cele mai bune rezultate.

Un decret mai nou a Congregației sacru-lui Oficiu, publicat în Nr. 4 (5 Aprilie c.) din „Acta Apostolicae Sedis“, anunță pe episcopi, că spre a preveni multele neajunsuri împreunate cu *ajunul euharistic* (de-a nu se lua nimic după miezul nopții), „în anumite cazuri și sub condițiuni determinate“, se poate ușura această lege a postului prin „dispense oportune“. Decretul prevede mai ales pe preoții cari trebuie să bineze sf. liturghie și anume pe aceia „cari n'ar putea să țină legea postului la rigoare, decât cu pierdere gravă fie din cauza sănătății sdruncinate, fie pentru prea multă muncă apostolică, ori din alte motive raționabile“, și spune că episcopii pot cere pentru atari cazuri dispenza cuvenită. Dispensele acestea se vor da și habitual, iar pentru cazurile „când timpul nu permite a se recurge la sf. Scaun“, ele sunt date chiar în virtutea acestui decret.

Preasfințitul Valeriu al Orăzii încă a trimis — dupăcum am aflat abia acum de curând — o *pastorală de Paști* clerului și credincioșilor săi. Deși cu întârziere, încreștăm această cu bucurie, exprimându-ne în aceeași vreme rugarea ca pe viitor să se trimită astfel de acte, eventual chiar cu precădere, și pe adresa redacției noastre. Facem această rugare, pentru că o socotim a fi în interesul bisericii noastre.

Faptul, ca după indicațiile guvernului, marele colegiu a ales pentru episcopia de Bălți (Basarabia) pe profesorul bucovinean Cotlarău, iar nu pe dăritul clerului de acolo (arhimandritul Soriban), a produs o vie nemulțu-

mire în sinul clerului basarabean. Arhiepiscopul Gurie din Chișinău, care a refuzat să participe la hirotonirea noului episcop, a ținut să de pe față expresiune acestei nemulțumiri, spunând într'un interviu acordat de curând ziarului „Dimineața“ următoarele: „Vă asigur, că clerul basarabean va lupta cu toată vigoarea să mențină neștirbite drepturile bisericii basarabene. Și aceasta, cu toate că prevedem, că numai prin o luptă acerbă se va putea elibera biserica de jugul politiceii“.

Despre progresul admirabil al catolicismului din Statele Unite ale Americii ne putem câștiga o bună icoană din următoarele date statistice pe anul 1922. El dispune de 17 mii de biserici, capele și stațiuni misionare. Are 15 universități catolice cu 19,802 studenți și studente. Clerul se crește în 51 seminarii, cari au un număr de 6,667 elevi. Alte 113 seminarii sunt în mâna congregațiilor religioase, cari au 5,531 elevi. Mai sunt 309 novitiate cu 10,544 de candidați și candidate pentru diferitele ordini religioase; 5,690 de școli parohiale au 1,698,032 de elevi, iar alte școli confesionale primare cresc 32,414 elevi. Institutele de caritate (orfelinate ș. a.) sunt în număr de 358 cu 59,376 de ajutoarați. Cât privește statistica interconfesională ea se prezintă astfel: Catolici circa 25 milioane, Metodisti (împărțiți în 15 secte) circa 8 milioane, Baptiștii (cu 14 secte) circa 7 milioane și jumătate, Presbyteriani (9 grupări) 2 milioane și jumătate, „Discipolii lui Hristos“ circa 1 milion și jumătate și Protestanții episcopali 1,100,000. Mai sunt apoi la vre-o 8 milioane de alte secte mărunte.

Din vorbirea de deschidere a Sinodului eparhiei ortodoxe a Clujului, reținem pentru adevărul și importanța lor următoarele cuvinte ale păr. episcop Nicolae Ivan: „O preocupare de frunte și constantă a noastră trebuie să fie în ori ce clipă *viața spirituală a credincioșilor*, în care se cuprinde întreg rostul de existență a bisericii noastre pe pământ“. — Qui potest capere, capiat!

Știri mărunte.

Personale. La începutul săptămânei trecute I. Preasfinția Sa mitropolitul VASILE a petrecut două zile la București pentru chestii de reformă agrară.

— P. V. Ordinariat de Gherla a numit pe păr. Ioan Andrei de adm. local la Suareș.

Concurse. P. O. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 30 Maiu, concurs la postul de preot al doilea la Satu-mare.

— P. V. Ordinariat de Lugoj publică, cu termenul de 30 Aprilie, respective 10 Maiu, concurs la parohiile *Uricani-Hobiceni* (prot. Jiu) și *Veșel* (prot. Hunedoara).

In memoria lui George Pop de Băsești s'a ridicat de curând din partea dnei Elena Hossu Longin, unica vlăstară a marelui decedat, un monument vrednic de amintirea celui ce s'a învrednicit să prezideze marea adunare națională din 1918 dela Alba-Iulia. Sfințirea acestui monument se va face la 6 Maiu c. (ziua sf. George), orele 11 antemeridiane și în vederea acestui act solemn Românii sălăgeni s'au constituit într'un mare comitet de acțiune prezidat de avocatul Dr. George Pop din Zălau, care pregătește pentru această zi o adevărată sărbătoare națională la Băsești. Un apel călduros invită la serbare întreagă suflarea românească și suntem siguri, că mulți, foarte mulți, vor urma acestei invitații. — Informațiuni dă păr. Alexandru Aehim secretarul comitetului.

Locale. Pentru motivul, că încă n'ar fi aranjată chestiunea disciplinară pornită contra vechiului primar Dragoș, *balotagiul alegerii de primar* din săptămâna trecută s'a amânat sine die. Dar cum de acest inconvenient nu s'a cunoscut înainte de a se fixa termenul pentru prima alegere?! Ori doară, numai așa se poate face alegere, dacă Blajul va vota pentru un primar care să înnoate pe dea'ntregul în apele liberale!

— Dumineca trecută s'a ținut în prezența marelui majorității a membrilor *adunarea generală a meseriașilor și comercianților noștri*. Raportul general asupra gestiunii din anul trecut, prezentat de dl profesor Ioan Pop-Zeicani, secretarul societății, este o frumoasă pagină de muncă și jertfă, care face o deosebită cinste comitetului prezidat de avocatul Dr. I. Bianu. Profesorul Coltor a relevat aceasta cu multă satisfacție, urând societății o activitate tot mai bogată. — Ne alăturăm cu drag acestor urări.

— Apropiindu-se ziua *memorabilă a serbărilor de 315 Maiu*, Blajul școlar face toate pregătirile pentru ca reușita serbărilor din acest an să nu rămână inapoia celor din anii trecuți.

Nouile directorate regionale pentru învățământ. Un număr mai nou al ziarului „Carpații“ din Brașov publică în cauză, „după informații autentice“, următoarele: „In Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș se vor înființa, prin descentralizarea ministerului instrucțiunii, cinci directorate regionale și anume la Cluj, Sibiu, Timișoara, Oradea-mare și Brașov. La Timișoara se va alătura și județul Mehedinți, la Brașov se va alătura și Prahova, iar județul Ciuc va trece la directoratul Bacău. Directoratele dela noi vor fi conduse de inspectorul Popea la Cluj, profesorul Bratu la Sibiu, directorul Evuțianu la Oradea-mare, Ionescu Bujor la Timișoara și Dr. Iosif Blaga la Brașov. Nouii directori regionali vor avea cea mai mare parte din atribuțiunile pe cari le are azi ministerul instrucțiunii.“

Un turneu al scriitorilor români. Plănuț încă pe anul trecut, când nu s'a putut face, turneul de propagandă națională și culturală a scriitorilor români prin Ardeal s'a început săptămâna trecută. El va dura până pela sfârșitul lui Maiu, atingând orașele: Cluj, Oradea-mare, Satu-mare, Aiud, Blaj, Deva, Arad, Timișoara, Lugoj, Caransebeș, Sibiu, Sighișoara, Brașov. La Blaj vor sosi pe ziua de 30 Aprilie, aranjând o șezătoare literară în sala de gimnastică a liceului. Iată și numele scriitorilor cari s'au angajat să participe la acest turneu: I. Agârbiceanu, Al. Cazaban, V. Eftimiu, C. Moldovan, I. Minulescu, A. Moșoiu, Liviu Rebreanu, și M. Rădulescu. Propaganda se face sub auspiciile ministerului artelor.

O statistică a școlilor ardeleni. După un raport al dlui Dr. Al. Pleancu, inspectorul general al învățământului nostru secundar, ea se prezintă astfel: *Școli primare* sunt 5783, dintre cari românești 3611, maghiare 1669, germane 403, alte neamuri 105. *Școli medii* sunt 156, dintre cari române 44, maghiare (acum în parte contopite cu liceele) 86, germane 29. *Licee* sunt 97, dintre cari române 40, maghiare 40, germane 13, evreești 4. *Școli comerciale* sunt 28, dintre cari române 10, maghiare 15, germane 3. *Școli normale* sunt 44, dintre cari române 22, maghiare 19, germane 3.

Un nou tarif pe C. F. R. Cu începere de 1 Maiu c. va intra în vigoare un nou tarif pe căile ferate române. Sporul acestui tarif va fi de 25 la sută pentru călători; 33 la sută pentru mărfuri și bagaje; 25 la sută pentru combustibilul solid și 50 la sută pentru mărfurile de export. În legătură cu aceste modificări direcțiunea gen. a C. F. R. a mai dispus, ca noul tarif al timbrelor de francare să cuprindă o nouă categorie de timbru mai redus pentru articole alimentare proaspete: ca legume, zarzavaturi, fructe, carac, pasări tăiate, vânaturi, ouă, pâine ș. a.

Pentru orfelinatul din Obreja. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: »Dna preoteasă Lucreția Lucia Șomlea din Cistelec (protopopiatul Cătina) a dăruit pentru Orfelinatul din Obreja 24 ștergere, pentru cari i-se exprimă călduroasă mulțumită — Direcțiunea».

† **Păr. Patriciu Lobonțiu**, parohul din Silvaș (eparhia Gherlei), s'a stins la 11 Aprilie c. în anul 76 al vieții și 52 al preoției sale cinstitute. Pentru vrednicile sale a fost distins cu titlul de protopop onorar. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“.

Dr. P. Beiuș. Declarația dlui N. T. Cosma — marele satrap al »Beiușului« DV., în care se taie și se spânzură tot ce-i unit —, declarație care spune, că »cele ce-a scris sunt lipsite de orice temei și că scrisul său a fost »o ieșire de reacredință«, este într'adevăr nespus de edificatoare și d. Simionescu rectorul dela Iași, care a avut la Beiuș o călăuză și un informator atât de »cinstit«.

M. Sibiu. Că de unde a scos ziarul neodihnitului dela Sibiu năzbătia cea mai nouă, că »intr'o adresă a bisericii romano-catolice și greco-catolice, capii acestor biserici au cerut înlăturarea limbii românești din seminare și înlocuirea ei cu limba latină, pentru motivul, că în școalele secundare se învață destulă românească...«, într'adevăr nu știm. Știm însă, că chiar dimpotrivă este la noi o însemnată mișcare pentru a introduce aceasta »românească« în seminarele noastre chiar ca un studiu nou, cu o catedră deosebită. Dar se vede, că ziarul acela nu se simte bine, dacă nu afișează, număr de număr, câte un sugestiv »Se poate?« și în ministerul cultelor se găsește se pare mereu câte o javră, care îi trimite chiar și numere oficioase (de astă dată pe acela de 1002), numere de sigur fictive, dar cari fac efect, pentru că impresia că, dacă se spune, trebuie că s'a înregistrat ceva la minister alături de ele. Obiceiul de a lucra astfel nu e de azi și de aceea nu ne mirăm. Ne mirăm mai curând de aceea, cum de n'au venit să spună, că am fi cerut înlocuirea limbii române cu limba... maghiară. — Pe când și asta?

M. Veștem. Vă mulțumim din inimă pentru interesul ce arătați față de chestiunile la ordinea zilei. Este cea mai bună dovadă, că străduințele noastre pentru binele bisericii nu sunt fără ecoul cuvenit și lucrul acesta ne dă nouă puteri în lupta de apărare care nu promise a fi nici pe viitor din cele mai ușoare. Va ajuta însă Dumnezeu — suntem siguri de asta — și valorile ce se ridică furioase împotriva micuței noastre corăbii se vor sfărma de țaria stâncii, în care ne-am pus toată încrederea. Vorba este numai, să nu adormim pe corabie.

T. Geoagiul de jos. Cunoașteți desigur ce va să însemne »Ecclesia praecedit«. Nu va fi deci cu supărare, dacă pentru a nu stăruți în acelaș număr »bis in idem«, am dat preferința obișnuită articolului ce ni-s'a trimis din partea »unui preot delă sate«. Scrisul DV. de care Vă mulțumim și pe această cale, îl vom da în numărul proxim.

A. Rața. Foia vi-s'a trimis dela 1. X. 1922, deci vă rugăm să mai trimiteți încă 12'50 Lei.

Gh. Fustiana. Ați abonat atât foia noastră cât și C. C. dela 1 Nov. 1922. Adresa s'a schimbat.

Dr. M. Gherla. Am primit suma trimisă. Sunteți achitat până la 31 XII 1923.

Ș. Cluj. Am sîstat la parohia din chestie; se trimite la adresa cea nouă.

C. Beriu. Pe anul 1922 achitat; asemenea și fiul Dvoastră.

B. Coroiești. Din suma trimisă am achitat în tot locul.

Of. paroh. Bonțarul de jos. Achitat pe întreg anul.

O. Cluj. Vă rugăm să ne mai trimiteți încă 20 Lei.

UZINELE de FIER și DOMENILE din REȘIȚA S. A.

Publicațiune.

În vederea preschimbării acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 8 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii Nr. 593 din 27 Martie 1923, publicat în Monitorul Oficial Nr. 5 din 6 Aprilie 1923. Direcțiunea Generală a societății invită pe domnii acționari a prezenta până la 10 Maiu 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9—12 a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă, indicând numărul fiecărei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocierea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea înnoasa dividendele convenite acțiunilor ce posedă.

Domnii acționari vor arăta neapărat și naționalitatea lor, cunoscând că operațiunea stampilării acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chie-mat a constata în acelaș timp după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

DIRECȚIUNEA GENERALĂ

a societății anonime

Uzinele de fier și domeniile din Reșița.

(55) 1—3.

Librăria Seminarului teologic greco-cat. în Blaj.

Cărți bisericești.

	Lei
Apostolul, sau faptele și epistolele ss. Apostoli f. 4., crudo 40'— leg. în pânză . . .	100'—
Euhologiu, crudo 24 lei., leg. în pânză . . .	60'—
Liturgier, broș. 24 lei., leg. în pânză . . .	60'—
Orologier, crudo 24 lei., leg. în pânză . . .	60'—
Octoih mic, 80 crudo 12 lei., leg. simplu . . .	30'—
Pentecostar mic, 80 crudo 12 lei. leg. simplu . . .	30'—
Octoih și Pentecostar, legat într'una . . .	50'—

„PATRIA“

banca pentru credit, comerț și industrie, societate anonimă — Blaj.

Îndeplinește toate lucrările de bancă, dă împrumuturi, pe cambii, hipotecare și cont-curent, primește depuneri spre fructificare, mijlocește plățirea cecurilor americane.

Are un magazin de lemne „PLUGARUL“, unde se vinde tot felul de lemn pentru clădiri și mășari, lemn de foc, pari de vie.

Fabrica sa „VULCANUL“ produce cărămida și țigla cea mai bună.

Prăvălia sa „CONSUM“ vinde toate negoatele pentru trebuințele casei și pentru economie. Are ferărie bogată și tot felul de unelte. Are filială în Teiuș.

Se ocupă cu toți ramii de comerț.

Adresa telegrafică

„PATRIA“

Telefon, în Blaj Nr. 9, în Teiuș 11.

Adresa băncii:

„PATRIA“, BLAJ.

(50) 8—12.

Prohodul Domnului, Nostru Isus Hristos	3'—
Psaltire, broș., 12 lei., leg. simplă . . .	40'—
Trlod, crudo 60 lei., leg. în pânză cu călcăiu de piele	160'—
Rânduiala sf. Ungerii, carea se cântă de un preot	1'—
Strajnic, ciril, crudo 10 lei., legat . . .	50'—
Antologion sau Mineiul, care cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților peste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,	
Tomul I. cr. 90 leg. în pânză cu călcăiu de piele	190'—
Tomul II. III. cr. 140 leg. în pânză cu călcăiu de piele	250'—
Evagelia, cr. 80 lei., leg. în pânză cu călcăiu de piele	180'—
Evagelia, dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi	10'—
Acatistier, carte de rugăciuni, leg. . . .	20'—
Domnului să ne rugăm, cântic de rugăciuni și cântări	3'50
1 Martie 1923.	

Stropitoare de vii și părți constructoare de metoda

„Austriac și Wermoral“.

se găsesc la

FRAȚII PAULINI

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se priiește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale

Fabricăm Cazane de fier rachiou

căldări de spălat, văpsit

□ și de tăbăcărie □

În condițiunile cele mai favorabile.

(16) 31—52

Cereți pretutindenea „UNIREA“.